

~~46. 359~~

KÖNYVTÁRI

híradó

1961 március

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KÖZLÖNYE

Megjelenik havonta

V. évfolyam 3. szám

1961. március

" EMBERSÉGBŐL PÉLDÁT..."

Emlék a szabadság születéséről.

Ha nyílik az ajtó, rügyillat száll be és tavaszlevegő a közeli budai hegyekből. Az ajtó pedig állandóan nyílik-csukódik; jönnek az olvasók; a hosszúablakos kölesönzőterembe árad a délutáni fény. Kényelmes, modern fotelekben ülünk. Velünk szemközt dr. Hornyánszky Károlyné, a fehérvári főorvos felesége: három hete könyvtáros itt, a 37-esben. Sorsa másik három asszonyával fonódott össze életre-halálra. Az első volt Anna Seghers, a másik Maria Fortusz, a harmadik, akinek az életét megmentette, az akkor 22 éves Lidia Marticsenko.

Óróluk beszélgetünk. Anná Segherst nem ismerte személyesen, de gondolatait annál mélyebben. Az 1942-es Magyarországra titkos uton becsempészett Seghers-regény, a Hetedik kereszt, a kezébe jutott. Az elsárgult példányt ma is őrzi. Akkor, fiatalasszonyként, még nem tudta felmérni, mi történik a világban, de a Hetedik kereszt koncentrációs táborból szökő hét áldozata rokonszenve ébresztett benne mindazok iránt, akik az ujkori barbárság ellen szálltak harcba. 1944-ben aztán a regénytéma "be ört" a családba. A német megszállás után édesapját, a haladogondolkodású ujságíró internálták. Sorsáról hosszú ideig nem tud ak semmit... Ám a koncentrációs táborokról ismét hír érkezett. Ferjének egy paciense, lengyel férfi, feleségétől, aki egyik haláltábor közel ben lévő faluban lakott, kerülő úton levelet kapott. A levelet dr. Hornyánszky né is olvasta: iszonyu közlést emberek lassu és gyors kiirtásának minden borzalmáról.

Ezek az események érlelték őt látni és felismerni: milyen iszonyatok lehetőségét szüntették meg a várost felszabadító szovjet csapatok. Igaz, rövid időre, mert fel kellett adniuk Fehérvárt. Ekkor találkozott ő, az orvos-feleség, a legválságosabb órákban a szovjet felderítő parancsnokával, Maria Fortusszal, Fortusz - spanyol név. Később tudta meg a szovjet parancsnoknőről, hogy

férje spanyol emigráns volt. Moszkvában ismerkedtek meg, s amikor kitört a spanyol polgárháború, ő, a férje és 20 éves fia, önként jelentkeztek a nemzetközi brigádba. Férje elesett, fia, aki repülőtiszt volt - szintén. Maria egyedül tért vissza a Szovjetunióba... S évek múltán, ott az ostromlott város szívében, Maria, ez a nagyművel segű, mélyérzésű asszony, aki franciául, angolul, spanyolul és németül beszélt, akinek "mindene" volt az irodalom, közölte velük, egy rádióslányt kellene elrejtetniük a lakásukon. Aztán szólott a kockázatról; ha a németek felfedezik a szovjet lányt, akkor őket is kivégzik. Hornyánszky né a férjére nézett, köztisztviselőként álló főorvosra, aztán a gyermekeire gondolt, a kettes éves Katikára, az ötéves Karcásra... Nemcsak a jelenükre, hanem e percben teljesen bizonytalan jövőjükre is... és vállalta.

Igy került lakásukra Lidia Marticsenko, a széke, szép rádióslány. Mi volt Lidia jellemében oly sokszínű; az úde fiatalasága, vidámsága, okosság, alkalmazkodóképessége, lélekjelenléte? Mindez együtt. Lakásukat - a véletlen úgy hozta - SS gyűrű és csendőrség vette körül. 1945 februárjában, a kemény, esontígható télben, nem volt már se villany, se víz - dr. Hornyánszky egy közeli kútra járt vizért. Az emeleti lakásba, az ablaknál, Lidia é Hornyánszky né húzta fel a kannát, amikor észrevették az SS legények Lidiát. Kézzel-lábbal integettek neki. Mit volt mit tenni. A szovjet lány lement az utcára, az egyik SS-katonára mosolygott, megfogta a kezét és - belül borzongva - elindult vele vizet hűzni.

Eddig a történet - és nincs benne, mert nem lehet érzékelni a sok-sok szorongást, a gyaláztól és a haláltól való félelmet; mindannak az előresejtését, mely valóra vált volna, ha a szovjet felderítőnt felfedezik.

Epilógusként el kell mondani: dr. Hornyánszky né a két hét előtti, szombati Népszabadság közleményéből elakadó lélegzettel értesült, hogy emberies magatartásukért a szovjet kormány a Nagy Honvédő Háború Érdemrend II. fokozatával tünteti ki őket.

Előző nap fehérvári lakásukon, ahol férje hétközben tartózkodik, csengett a telefon és a nagy messzeségből, a Krim félsziget egyik kórházából Lidia jelentkezett. Lidia Marticsenko, aki az ápolónői hivatást választotta, a háború után férjhezment és tízéves kislánya van - a hajdani rádióslány örömmel gratulált a kitüntetéshez.

Hornyánszkyékhoz tömegevel érkeznek a levelek a Szovjetunióból; csupa hála, jókívánság, szívteli melegség valamennyi. Orvosok, mérnökök, munkások, kolhozparasztok, iskolásgyermekek írnak... A mi könyvtáros kolleganónk, aki a szó igaz értelmében "könyvek között nőtt fel", aki kislány korában személyesen ismerte Molnár Ferencet, Zsolt Bélát és Mora Ferencet /náluk Szegeden vendégségben is járt! / egy szovjet író, Versigora könyvét is őrzi. Ezt a regényt Versigora Magyarországon jártakor így dedikálta nekik: A tiszta lelkiismeretű embereknek...

Vasvári István

HÁROM IGAZGATÓSÁGI TANÁCSÜLÉS volt az utóbbi hetekben. Az elsőn, február 9-én " A könyvtári propaganda feladatai, lehetőségei, eszközei és módszerei a Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtáraiban " volt a napirendipont; ezt Mikó Zoltán ismertette. A másodikon, február 18-án megvitatták Könyvtárunk 1960. évi jelentését. Előadó Tolnai György volt. Március 2-án, az Igazgatósági Tanács legutóbbi értekezletén Révész Ferenc igazgató tartott általános tájékoztatót. Ennek során beszámolt arról, hogy központi könyvtárunk helyiségpr blémái a Reviczky -u. 3-ban, vagy a volt Eszterházy-palota kiutalásával június második feleében tisztázódnak. Ismertette a két Kerepesi-uti, a Sallai utcai gyermekkönyvtár és a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtár megnyitásának időpontját. A 12-es, Kőbányai könyvtár részére négy kis helyiséget utaltak ki március elsejei hatállyal. Közölte továbbá, hogy a Mester utcában megnyitottuk a gyermekrészleggel bővített könyvtárunkat. A Csepel - Csillagtelepi es a Karinthy Frigyes uti új könyvtár építkezését augusztus 1-én kezdik meg. A cinkotai könyvtár társadalmi munkával épül fel.

Igazgatónk arról is tájékoztatót, hogy a Fővárosi Tanács V.B. határozata alapján az év első felében 35 sajátkezelésű könyvállomást kell létrehozunk, általuk megállapított területen. Eddig négy helyiséget utaltak ki erre a célra. Az anyagi kiadások nem a mi költségvetésünket terhelik. - Különböző nagyobb feladatokra könyvtárunk a Tanács községfejlesztési alapjából és a népgazdasági hitelberuházásból 3 millió forintot fog kapni.

Az újonnan megnyíló könyvtáraink létszámproblémája megoldódott; a Pénzügyminisztérium nyolc dolgozó ottani alkalmazását már engedélyezte; további hét munkatárs engedélyezése folyamatban van. - Felmerült a központi folyóiratkölcsonzés problematikája. Révész elvtárs közölte: benyújtott lista alapján, illetékes bizottság döntötte el, hogy milyen napilapokat és folyóiratokat kölcsönözzünk.

A kerületi könyvtárak 91-es szakát selejtezés szempontjából átnéztük. A kiegészített lista alapján, a meg nem felelő könyveket kivonjuk a forgalomból. - A Feldolgozó Osztály felajánlotta, hogy a könyvtárak diafilm-állományáról jegyzéket állít össze. Felvetődött: a diafilm kezelését esetleg tiszteletdíjasokra bizzuk. Végül Révész elvtárs közölte, hogy március 15-én délelőtt, a Kossuth-Klubban összmunkaértekezleten vitatjuk meg a Párt 1960. szeptember 20.-i határozatával kapcsolatos teendőinket - a gazdaságosságra és a munkaerkölcstre való különös tekintettel. / Megtörtént. Szerk./

PÁRTHIREK .

Pártszervezetünk március 14-én nyilvános pártnapot rendezett Kommunista Pártok Moszkvai Nyilatkozatáról. A pártnap előadója Kelen Béla elvtárs, a Budapesti PB. titkára volt.

Pártszervezetünk vezetősége március 6-i kibővített vezetőségi ülésén a Szakszervezeti Bizottság munkáját és 1961-es munkatervét tárgyalta meg. Értékelte a Sz.B. elmúlt félévi sikeres akcióit és javaslatokat tett a szakszervezet politikai munkájának további elmélyítésére.

x

A pártvezetőség március 13-án a pártoktatás és a szakmai konferenciák helyzetével foglalkozott. Határozatokat hozott szervezeti és tartalmi vonatkozásokban a propagandamunka, oktatási fegyelem megjavítására.

x

AMI AZ ÁTLAG MÖGÖTT VAN...

A Könyvtári Híradó múlt év augusztusi számában e címmel jelentettük meg az 1960. első felében az egyes kerületi könyvtárakban 14 éven felüli olvasók számára kölcsönzött könyvek főbb csoportjainak megoszlását. Azt tapasztaltuk, hogy e "ridög" számoszlopokat nagy izgalommal és elmélyüléssel tanulmányozták a kerületi könyvtárak munkatársai, s úgy gondoljuk, hogy egyik-másik helyen az eredmények javulásához ez is hozzájárult. Abban a reményben, hogy további tapasztalatcseréket, munkamegbeszéléseket, módszerek leírását, átadását és átvételét készítjük elő - közöljük az 1960-as év második felének e tárgyú főbb mutatóit. Papír és munkamegtakarítás céljából csak a százalékos számokat adjuk. / A százalékszám mindig a 14 éven felülieknek kölcsönzött összes kötetek számához képest értendő./

A 14 éven felüliek számára kölesönzött könyvek főbb csoportjainak megoszlása, 1960. II. félévben:

Fiók szám	Szovjet iro- dalom	Összes ism.terj. s z á z a	Pol.ideal. irodalom l é k	Műszaki irodalom b a n	Term.tud. irodalom	Mezőgazd. irodalom
1	4.3	22.0	3.4	1.4	1.4	-
2	-	-	-	-	-	-
3	5.8	34.4	9.0	2.8	4.5	-
4	6.8	20.3	5.3	1.9	3.2	-
5	5.0	27.4	5.9	2.2	3.4	-
6	4.5	22.1	4.3	1.3	3.0	-
7	4.7	27.0	6.6	2.5	3.0	-
8	5.0	24.6	6.2	1.6	3.4	0.6
9	3.5	22.4	5.0	1.5	3.0	-
10	3.9	20.1	2.9	1.1	2.0	-
11	3.0	19.2	3.3	1.0	2.1	-
12	5.8	24.9	5.5	1.4	3.7	-
13	4.3	21.2	2.3	1.2	1.4	0.4
14	3.7	18.9	2.7	1.1	2.6	-
15	3.6	25.9	3.6	2.9	3.1	-
17	5.2	26.1	3.7	2.3	4.2	0.3
18	5.3	20.6	4.6	2.1	3.0	-
19	5.5	22.4	4.4	2.9	4.0	-
20	4.0	22.4	2.3	1.7	2.3	-
21	5.7	27.1	7.2	1.8	4.6	0.5
22	6.8	20.4	5.3	0.7	1.7	-
23	8.0	32.5	9.7	4.3	5.1	-
24	5.8	17.5	3.7	2.0	2.0	0.5
25	6.1	19.5	4.0	2.2	2.9	-
26	4.8	27.0	4.2	1.5	3.6	-
27	4.9	27.4	3.6	2.1	4.1	-
28	4.4	22.0	4.5	3.2	2.6	-
29	5.2	27.5	4.8	2.0	6.3	0.8
30	7.1	22.0	5.1	3.0	2.6	-
31	7.3	17.4	4.3	1.5	1.8	1.0
32	8.6	22.4	3.7	2.4	4.5	0.3
33	8.7	24.4	4.8	2.5	5.1	1.1
34	10.0	34.0	3.1	2.2	4.9	0.3
35	7.9	20.0	4.5	1.6	2.1	0.8
36	4.5	21.5	4.5	1.7	4.4	1.1
37	4.1	21.8	3.2	1.1	2.3	0.2
38	4.5	22.4	4.3	1.3	2.3	-
39	4.7	23.5	4.1	2.1	2.8	-
40	5.9	17.9	2.6	1.4	1.5	1.2
41	5.4	24.5	6.0	3.3	3.7	-
42	7.4	34.1	5.9	6.0	6.1	-
44	5.1	25.6	7.0	1.4	4.0	-
átlag	5.1	23 %	4.5	1.8	3.0	

Változatlanul fennáll tehát a nagy ingadozás az egyes könyvtárak eredményei között, s változatlanul szükséges, hogy az egyes kollektívák elemzően vizsgálják a különbségek okait és a jobb eredményekhez vezető módszereket. Néhány könyvtárban kiugró fejlődés látható a félév alatt, más-hol nem tudták megtartani a már elért eredményeket. Sok-sok tényező következménye ez, feltárásukat csakis az egyes könyvtárak kollektíváitól várhatjuk és reméljük.

A szovjet irodalom kölcsönzésénél a legjobb arányszámot elérő könyvtárak a 4, 22, 23, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 42-es könyvtárak; 6.6 százaléktól 10 százalékig. Az összes ismeretterjesztő irodalom kölcsönzésénél a legjobb arányszámot a 3, 5, 7, 17, 21, 23, 26, 27, 29, 34, 42-es könyvtárak érték el; 26-34.1 százalékig.

Politikai, ideológiai művek kölcsönzésénél a legjobb arányszámot elérő könyvtárak a 3, 7, 8, 21, 23. és a 44-es; 6 százaléktól 9.7 százalékig.

A műszaki irodalom kölcsönzésénél a legjobb arányszámot a 23, 28, 30, 41. és 42-es könyvtárak mutatják fel; 3 - 6 százalékig.

A természettudományos irodalom kölcsönzésénél a legjobb arányszámot a 3, 17, 19, 21, 23, 27, 29, 32, 33, 34, 36, 42. és a 44-es könyvtárak érték el; 4 százaléktól 6.3 százalékig.

A mezőgazdasági szakirodalom kölcsönzésénél a 33, 36, 40-es könyvtárak értek el 1 százalékon felüli arányt.

Végezetül még megismételjük, hogy a könyvtárak munkájának csak egyik mutatójáról van itt szó, s ezenkívül a sokrétű munka számtalan mutatójának összevetése volna csak alkalmas egy-egy könyvtár egész működésének értékelésére. Ne tekintsék e táblázatot tehát a könyvtárak értékmérőjének, hanem ösztönzésnek arra, hogy 1961-ben még több olvasónak még több nevelő munkánkat leginkább szolgáló művet kölcsönözzenek.

D.P.

oooooooo

MSzBT HIR

Lapunk februári számának 18. oldalán pályázatot közöltünk. A pályaművek díjazása mindkét témakörben az alábbi:

I. díj 500.-, II. díj 400.-, III. díj 300.- Ft. Ezenkívül több könyvjutalmat osztunk ki. A jelíges pályaműveket május 1-ig kell beküldeni a kerületi könyvtárak osztályára, Bikácsi Lászlónéhoz.

x x
x

EGY SZEP, KÖZÖS FELADAT:

Bibliográfiakészítés az SzKP XXII. Kongresszusának tiszteletére.

Az időhiány néha alaposan megtréfálja az embert. Ez történt Kőpeczi elvtárs előadása után is, amikor a már dolgára siető, tükön ülő hallgatóság ele álltam, hogy közreműködésüket kérjem a "Szépirodalmi művek az SzKP története tanulmányozásához" című új bibliográfiánk készítéséhez és nem sikerült elmondanom mindazt, amit szerettem volna. Így könnyen félreértés keletkezhetett Osztályunk kérését és célkitűzéseit illetően.

Szeretném megmagyarázni, miért voltunk kénytelenek látszatra bürokratikus módon, az önkéntes vállalás megkerülésével borítékokban, "szeretetsomagban" szétadagolni a bibliográfia anyagát. 30-40 művet könnyű szétosztogatni úgy, hogy a jelentkezőkkel személyesen megbeszéljük a teendőket és mindenki tetszése szerint válogathat a rendelkezésére álló anyagból; 350-400 könyvvel ezt már sokkal nehezebb megtenni, s a surgető nyomdai határidő sem tette lehetővé, hogy hosszas szervezéssel /bár ez kínálta volna az önkéntes vállalás legmesszebbmenő lehetőségeit/ veszélyeztessük a bibliográfia elkészültét.

Senkit sem szándékoztunk kötelezni a kiküldött anyag feldolgozására. A borítékban feltüntetett címek s a névre szóló cédulák természetesen csupán kérésünket tolmácsolják. Azt jelentik, hogy körülbelül ennyit kellene egy embernek és egy kerületi könyvtárnak elkészítenie ahhoz, hogy mindenki nagyjából egyenlő részt vállaljon a munkából. Nagyon sajnáljuk, hogy kérésünk nem hangozhatott el kedvezőbb körülmények között.

Akinek nincs ideje vagy kedve a rájutott könyveket feldolgozni, azt kerjük, hogy céduláit a legrövidebb időn belül juttassa vissza hozzánk, esetenként cserére is sor kerülhet.

Felajánlások erőszakolására nem gondoltunk, csak arra, hogy e fontos munkát a XXII. pártkongresszus tiszteletére tett felajánlasként végezzük el. Egy lehetőségről volt szó, amellyel az elvtársak élhetnek, ha akarnak.

Szerkesztőknek és munkatársaknak egyaránt szép és izgalmas feladat ez. A gondosan válogatott, jó szovjet regények lesznek a szovjet irodalom legeredményesebb propagandistái, s a szépirodalom eszközeivel elősegítik az új Párttörténet széleskörű tanulmányozását.

Végül szeretném felhívni a figyelmet néhány segédkönyvre, amely megkönnyíti a könyvek értékelését, az annotálást: Világirodalmi Antológia V. kötet /Szovjet népek irodalma/, Szovjet irodalom, szerk. Kardos László, Tyimofejev: A szovjetorosz irodalom története, Kozocsa: "A szovjet népek irodalmának magyar bibliográfiája" különböző kötetei. A Bibliográfiai Osztály gazdag archívum anyaga is mindenkinek rendelkezésére áll, és az érdeklődőknek szívesen fordítok a Nagy Szovjet Enciklopédiából is, ha erre szükség van.

Mit kívánhatnék végül is magunknak és remélhetőleg nagyszámu munkatársunknak? Jó munkát és sikeres együttműködést, amelyből az ünnepi alkalomhoz méltó kiadvány születik.

Gáliczky Éva.

HOGY KERÜL IVÁN A KIRAKATBA?

Iván nagyszemű, vidámtekintetű baba, aki még a nyáron sok száz kilométert utazva érkezett a Szovjetunióból Budapestre. Eredeti rendeltetése az volt, hogy játszópajtása lesz egy kisfiúnak. Huncut tekintetét, igazi gyerekkarcát látva azonban nyilvánvalóvá vált, hogy az eredeti terv mellett még egy fontos szerep betöltésére alkalmas. Addig ugyanis már eldöntötték, hogy a XIII. kerületi Sallai Imre utcában gyermekkönyvtár nyílik, s már meg is kezdődtek a megnyitás előkészületei. Nagy esemény ez a Szabó Ervin Könyvtár életében, hiszen - bár 2-es számot kapott - ez lesz az első önállóan működő gyermekkönyvtár.

Ivánra tehát az a megtisztelő és fontos feladat hárul, hogy az új, modern könyvtár kirakatában állva hívogassa az arra haladó gyerekeket. Hívó szavára a kis olvasók bizonyára örömmel sietnek be a könyvtárba. A ru-

határos néni elveszi kabátjukat, táskájukat, - belephetnek a kölcsönzőbe.

Élénk, színes kép fogadja itt őket. Az 5x8 m-es helyiségben a falak mentén körben polcok sorakoznak 3000 darab vadonatúj könyvvel. A különálló könyvállványok témaszerinti megoszlásban nyújtják a könyveket. Szabadon és kényelmesen böngészhetnek itt a gyerekek, a polcok nem túl magasak, s a legjobb elhelyezett könyvek közt sem fárasztó a keresgélés, mert néhány színes, műbőrrel bevont zsámoly sorakozik a polcok előtt. Csinososságuk ugyan vitatott, de mindenesetre nagyon modernek.

A kölcsönzőpult mögött tartjuk a kötelező irodalmat és a serdülő korosztály olvasmányait. A könyvtáros néhány lépésnyi zárt birodalmában előreláthatólag kedvenc butordarab lesz egy tetszés szerint magasítható, piros műbőrrel bevont szék, amely olyan nagyszerűen forog, mintha készítője valódi kacsalábra szerelte volna.

A kilenc fiókos, rendkívül csinos katalógusszekrényben végre megfelelő elhelyezést kap az ismert választóla-

pokkal tarkított központi gyermekkatalógus. A könyvválasztást megkönnyítik az asztalon heverő, színes füzetkatalógusok is. Ezek elkészítése igen egyszerű volt, reméljük, jól hasznosíthatók is lesznek! A miskolci gyakorlat nyomán két kartonlap közé néhány gépelt lapot fűztünk össze, 10-15 könyvcimmel. A füzetek címe már fölkelte az érdeklődést. Pl.: "Egyszer volt, hol nem volt...", "Emlékezzünk régiekről", stb.

A katalógusok mellett a Kisdobost is nézegethetik a gyerekek. Aki más folyóiratot akar olvasni, átmehet az olvasóterembe, ahol egy üvegajtós szekrényben helyeztük el a kézikönyvtárt, s van két folyóirattárló, néhány modern alakú asztal, sok színes szék, függöny.

Két kisebb szoba áll még olvasóink rendelkezésére: a vetítőterem és a szakköri szoba. Tervbevettük ugyanis, hogy az igényektől függően különböző szakköröket /rajz, barkácsoló, biológiai / működtetünk. Műhelyasztal, kiállítási vitrin, rajzasztal várja a gyerekeket.

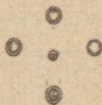
Kétségtelenül sok időbe telt, míg a könyvtár megnyithatja kapuit a gyerekek előtt. De a sok munka, rengeteg izgalom után végre kúszóban áll a pillanat, amikor Iván, mint a könyvtárpropaganda aktív részese, vadonatúj uttörő ruhában kiléphet a kirakatba.

Ki is tudna ellenállni neki, mikor lelkes, ragyogó pófácskával, két kis karjával mutat majd a felíratra:

"Megnyilt a könyvtár! Gyertek el mindnyájan gyerekek!"

Barta Andrásné

KERÜLETI KÖNYVTÁROSAINK IRJÁK...

Ujra az olvasóké a 2-es könyvtár.

Február 15-én, hét hónapos zárvatartás után nyitottuk meg könyvtárunkat. Ez a hosszú periódus megpróbáltatást jelentett az olvasók ezreinek és a könyvtáros kollektívának is. A kényszerű zárvatartás okát boncolgatni kár, az eredeti ok, -a fűtés és ujrapiadlózás problémája- megoldódott.

A megszépült 2-es könyvtár, öröm az olvasónak, a könyvtárosoknak egyaránt. A zárvatartás idején mindenki volt helyettesíteni más könyvtárakban, körülbelül 24 alkalommal, több napon át. Két dolgozónk pedig hónapokig dolgozott másutt. Igyekeztünk ezt az időt is hasznosan eltölteni, sok jó módszerrel tértünk vissza saját munkahelyünkre. Különösen a 28-as, 25-ös és a 10-es könyvtárakban tapasztaltakat tudjuk hasznosítani.

A zárvatartás ideje alatt állandóan vettünk vissza könyveket és gondosan felkészültünk a nyitásra..

Féltünk, hogy a hosszú zárvatartás alatt elszoknak olvasóink; ez alaptalannak bizonyult, mert a nyitás napján tizennégy híján 500 olvasónk volt, és ezt követően hat nap alatt 1000 beiratkozás, illetve tagság megújítás történt. Az első napok bebizonyították, olvasóink ragaszkodnak a könyvtárhoz és ez a tény biztató a jövőre nézve is.

Különös gondot fordítunk az ifjúnunkás és általában a fiatal olvasók nevelésére. Számukra a József Attila olvasómozgalom könyveit, fozatok szerint, külön raktuk. Néhány vonzó csoportosítást is készítettünk, " F i a t a l o k n a k " felirattal ellátott polcokon. Az ifjúsági polc közelében helyeztük el az ismeretterjesztő irodalmat, hogy fiatal látogatóink könnyen megismerkedhessenek a különböző szakcsoportokkal is. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a felnőtt olvasókkal való foglalkozást elhanyagoljuk. A szabadpolcokat remek szépirodalmi művekkel töltöttük fel. Körülbelül 3500 könyv került ide. Az olvasók nagy része észrevette a változást és szívesen válogat a sok jó könyvből.

Nagyon megkönnyítette a munkánkat az új rendezőpolc, melyre a visszavételkor rögtön válogatva, betűkre és szakokra felbontva kerülnek a könyvek.

A kölcsönzéssel kapcsolatos terveinkben szerepel a szakirodalom átcsoportosítása, mellyel az olvasók tájékozódását kívánjuk megkönnyíteni. Könyvtárunk bibliográfiáival szeretnénk az olvasók érdeklődési körét bővíteni, és segítséget nyújtani a számukra érdekes témájú könyvek kiválasztásához. Jó katalógust és annotált témakatalógusokat is készítünk. Az olvasóteremben messzemenően biztosítani kíván-

juk a helyben olvasás és tanulás feltételeit. Az olvasók megvalósítható kívánságait és észrevételeit mindig figyelembe vesszük.

Gyermek-könyvtárunkat szabad polcossá alakítják át, ezért nem tudtuk még megnyitni. Rövidesen erre is sor kerül, és a 2-es megújodva, megszépülve igyekszik, mint közművelődési könyvtár hivatását betölteni.

Farkas Józsefné
könyvtár vezető

.X.

FIATAL OLVASÓK KLUBJA alakult meg sok vidámsággal 1961. március 2-án délután 1/2 6-kor könyvtárunkban. 31 fiatal olvasó vett részt a megnyitó klubdélutánon, és nagy lelkesedéssel kérték, majd követelték az összejövetel kénthetenkénti ismétlését. A zömében 16-19 éves lányok és fiúk, gimnazisták, ipari tanulók, ifju munkások remekül megértették egymást.

Mikó Zoltán elvtárs érdekesen, hangulatosan ismertette, milyen előadásokat tarthatnánk további klubdélutánjainkon, és a fiatalok sok jó ötlettel járultak hozzá a tervhez. Egyikük javasolta, hogy közösen hallgassunk meg egy előadást a József Attila Szabadegyetemen és itthon klubdélután keretében beszéljük meg. Lelkesen fogadták azt az indítványt is, hogy valamelyik szindarabot együtt nézzük meg, majd beszéljük meg. Vita alakult ki Móricz Zsigmond irodalmi munkásságáról, de nem mélyedtünk el a témában, mert nem maradt volna idő a vidám irodalmi fejtörőre és a táncra. A fiatalok többsége nem ismerte egymást, de jól összebarátkoztak és 1/2 9-kor remek hangulatban távoztak.

Remélem, sőt allítom, hogy nemcsak olvasóink, hanem Révész elvtárs, Dobos elvtársnő és az egész klubdélutánt sikeresen vezető Mikó elvtárs is jól érezte magát az összejövetelen.

Sok fáradságos, előzetes szervezési munkának köszönhető, hogy már az első összejövetelre ilyen szép számmal eljöttetek. De minden fáradságot meger, ha sikerül a könyvtár köre csoportosítanunk azokat a fiatalokat, akik szeretik az irodalmat és fejlődésükhöz előadásokkal is segítséget nyújthatunk, ezenkívül számítunk rá, hogy a megjelentek közül jónéhányan beiratkoznak könyvtárunkba.

Harmat Ferencné
39-es könyvtár

.X.

A GYERMEKKÖNYVTÁRI AKTIVÁKRÓL.

Három évig dolgoztam a 12-es könyvtár gyermek-részlegében. Munkámhoz használható segítséget nyújtottak azok a 10-14 éves gyerekek, akik rendszeres olvasói voltak a könyvtárnak és közben aktivaként dolgoztak.

Az aktívák kiválasztásánál sok mindenre kell ügyelni. Például: a könyveket ismerje, meggyőzően tudja ajánlani azokat, jó szervező készséggel rendelkezzen, részt vegyen az úttörő mozgalomban, jórendűnél ne legyen rosszabb tanuló. Az utóbbi feltételt természetesen nem alkalmazhatjuk sematikusán. D.J. VI. osztályú tanulót rossz félévi bizonyítványa miatt ideiglenesen felfüggesztettük munkája alól. Sajnos, ezzel nem változott meg tanulmányi eredménye, mert idejét tulnyomórészt ezután a futballpályán töltötte el.

Az aktívák foglalkoztatásának változatos és sokoldalú területei vannak. Így: könyvajánlás, könyvek válogatása a tárlóba, faliújság cikkek írása és iratása, könyvjavítóbrigádban való részvétel, a könyvtár propagálása az iskolában és az osztályban. Az aktívák, mint iskolai összekötők közvetítenek a tanár és a könyvtáros között /üzenetátadás, stb./. Az eddigiekben az összekötőkkel rendszeresen megbeszéltük a soronlevő feladatokat. Eredményesen vettem igénybe az aktívák segítségét a különböző rendezvényeknél. Bevontam őket a meghívók irásába, a terem előkészítésébe és az iskolában történő mozgósításba. A rendezvényen jó bevált az aktívák rendezőként és játékmesterként való szerepeltetése. A játékmestert az utóbbi időben legjobb munkát végző aktívákból választottam ki. Amíg a gyerekek gyülekeztek, neki kellett foglalkoznia velük. Az aktívák egyéni elképzelése szerint választotta ki, mit játszanak. Például: Mesterségem címere, találós kérdések, verselés, éneklés. Ezeket a játékokat nagyon szerették a gyerekek, hallgattak a játékmesterre és távozásukkor sem romlott el a fegyelem.

A gyermekaktivák a könyvek elrakásánál is hasznos munkát tudnak végezni. /A rendezők karszalagot is kaptak./ Ebbe csak a többéves gyakorlattal rendelkező aktívákat vontam be. A raktárba csak azokat a könyveket tehettek be, amelyeknek a párja már a polcon volt. Ez a legkisebbre csökkentette a könyvek elkeveredését. Új játékot kezdeményeztünk: szerzőt és könyvcímet mondtam és az aktívák versenyeztek, ki találja meg előbb. Ezzel rászoktattam őket, hogy megtanulják a könyvek raktári helyét.

Igaz, hogy az aktívákkal való foglalkozás sok gondot okoz, de az arra fordított idő sokszorosan megtérül, mert a gyermekaktivák nemcsak kedves, hanem igen hasznos segítői a gyermekkönyvtáraknak.

Tóth Jánosné
28-as könyvtár

A XIII. KERÜLETI OLVASÓ KLUBRÓL.

A 19-es könyvtár felügyelete alatt működik 1958 óta az Olvasó Klub /XIII. Tomori köz 7. / Számos feladata közül elsősorban a három legfontosabbról szeretnék beszámolni.

Hetenként ötször van napközben gyerekkönyvek kölcsönzése, - ezalatt az idő alatt helyben is olvashatnak a gyerekek -, egyszer pedig diavetítés.

Az esti órákban a felnőttek részére olvasótermi szolgálatot tartanak. Sokféle folyóirat, könyv és sakk várja a látogatókat. Külön szobában zavartalan számukra a tanulási lehetőség. A könyvállomány összesen 2300 kötet, amely gyermekirodalomra, helyben olvasásra alkalmas művekre és elmélyültebb tanulást szolgáló művekre /ideológiai munkák, lexikonok stb./ oszlik.

Kéthetenként szerveznek keskenyfilm-vetítéssel egybekötött ismeretterjesztő előadást. Példaként említek néhányat programjából: 1960 december: Külpolitikai kérdések, Erkel Ferenc művei - élete. 1961 január: Spanyol földön a magyar szabadságért. Február: Mikszáth művei - élete. A filmkészítés módszerei. Március: A művészetről általában, Milyen szerepet játszik a technika a társadalom életében.

Az Olvasó Klub látogatottsága egyenetlen: a tavaszi és nyári hónapokban nagyon gyér, 1960/61 telén viszont 20-30 volt a napi átlag-forgalom. Az előadásokon résztvevők száma is ingadozást mutat. Az utóbbi hónapokban már egyenletesebb az érdeklődés, s kialakulóban van a törzsközönség, akik számítanak a minden második pénteken sorra kerülő előadásra. Az átlag itt is körülbelül 25-30 hallgató, viszont nagyrészt felnőttek, fiatalok, a korábbi gyerek érdeklődőkkel szemben.

Természetesen még ezt a viszonylag nagyon kis létszámú rendszeres közönséget is nenez biztosítani. Véleménykutatás, sok meghívó kiküldése, plakátok készítése előzi meg az előadásokat.

Egy új intézmény működésének színvonal emelkedése sok évi szívós, apró munkát felölelő tevékenységet is követel.

Az Olvasó Klub működése ilyen szerény keretek között is jelentős, mert tagjai főleg munkásfiatalok. Nagyszerű feladat, hogy megszerettessük velük az irodalmat, s felkeltsük érdeklődésüket a művelődés iránt.

Sugár Jenóné

EZ TÖRTÉNT...

A SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓI február 17 -én, pénteken röpgyűlésen bélyegezték meg az imperialisták bes-tiális tettet, Lumumba kongói miniszterelnök és két minisz-tertársának meggyilkolását. A röpgyűlés előadója Zalai Zol-tán volt. Javaslát hangzott el, hogy a Fővárosi Tanács a szabadsághős emlékének megörökítésére, Budapesten utcát ne-vezzen el Patrice Lumumbáról.

.o.

KERÜLETI KÖNYVTÁROSAINK március elsejei értekezle-tén a Reviczky-u. 3-ban Páldy Róbertet, a KÖNYVTÁROS főszer-kesztőjét láttuk vendégül, aki ismertette, milyen irányu munkatársi támogatást várnak könyvtárosainktól.

.o.

VERSSEL ÉS VIRÁGGAL köszöntöttük március 8-án, a NEMZETKÖZI NŐNAPON nődolgozóinkat. Az évforduló jelentősé-gét Gönczi Imre méltatta, majd Muzsly László az " Uj asz-szony született " című Várnai Zseni költeményt szavalta.

.o.

A BIBLIOGRÁFIAI OSZTÁLY legújabb kiadványa. Márci-us 10-én megjelent KISS LAJOS 80. SZÜLETESNAPJARA című bib-liográfia, amely legnagyobb élő néprajztudósunk életművének teljes bibliográfiáját adja, a róla szóló legfontosabb írá-sokat - szöveggyűjteményképpen - Móricz Zsigmondtól Ortutay Gyuláig, részletes életrajzot és "kóstoló"-t a tudós-író most készülő emlékirataiból.

Ugy gondoljuk, kerületi könyvtárosaink nagy haszon-nal forgatják majd ezt a kiadványt, hiszen "A szegény embe-rek élete", a "Vásárhelyi hétköznapi", a "Vásárhelyi művész-élet" és más könyvek írójáról tudnak meg sok hasznosat.

A bibliográfia ismertetésére visszatérünk.

.o.

IPARI TANULÓK OLVASMÁNYAINAK VIZSGÁLATA EGY KERÜLETI KÖNYVTÁRBAN

Milyen lesz jövőd munkásosztályunk szellemi arculata, irodalmi műveltsége és mi a könyvtáros szerepe ennek alakításában: a legizgalmasabb kérdések, melyeket munkáskerület könyvtárosa feltehet magának és feltesz akkor is, ha tudja, hogy a rendelkezésére álló kevésszámú adat és feljegyzés csak néhány vonással járulhat hozzá a majd kialakuló összképhez.

Könyvtárunk már régebben is próbálkozott olyan adatgyűjtéssel, mely az ipari tanulók - a jövőd munkásosztály - irodalmi igényeinek elemzésére irányult. Így a "Mindennap egyet" mozgalom keretében, melyet leszűkítettünk ipari tanulók és ifjúság munkások olvasási igényeinek vizsgálatára, - készítettünk néhány érdekes feljegyzést. A közvéleménykutató ívek alapján pedig elkészítettük az ipari tanulók legkedvesebb íróinak grafikonját, amely jellemző és megnyugtató képet ad arról, hogy kiket jelölnek meg kedvenc íróikként és milyen sorrendben értékelik őket. Arról azonban, hogy a valóságban mit olvasnak / és nemcsak arról, hogy mit szeretnének olvasni / csak most, a válogató-polcos kölcsönzésre való áttérés óta készültek a 15-18 éves ipari tanulókról és ifjúságokról 108 főt számbavevő rendszeres feljegyzések.

Milyen módszerrel dolgozik a válogató-polcos kölcsönzés a fiatalok nevelése területén, ott, ahol az egész válogató-polcra kerülő állomány a 15-18 évesek rendelkezésére áll, és ahol a könyvtár helyisége, a kölcsönzési munka szervezése olyan, hogy az olvasószolgálatos könyvtáros a kölcsönzéskor nem látja sem a kölcsönző-tasak adatait, sem az esetleg benne lévő személyi lapot? Az egésznapos nyitvatartással járó váltott műszak még a jó memóriájú könyvtárost is többé-kevésbé bizonytalanná teszi az olvasó személyi adatait illetően. A könyvtáros számára az olvasó névtelenné válik és elvesz egyik legjobb segítőtársa, a tasak, a maga sokféle jelölési lehetőségével. Helyette azonban egy új segítőtársat kap és ez maga a válogató-polc. A felnőtt könyvtár helyiségében egy külön polcot létesítettünk a serdülő korosztály számára " F I A T A L O K N A K " felirással, ahova mintegy 200 könyvet helyezhetünk el. Erre a polcra csak a serdültebb ifjuság számára ajánlott ifjúsági irodalom kerül. Ezeket a könyveket a gerincükön fehér csikkal jelöltük meg. Természetesen a felnőtteket sem akadályozzuk meg abban, hogy innen válogathassanak, ha erre van kedvük, és megfordítva az ipari tanulókat sem, hogy a többi polcra válogassanak, ha nekik úgy tetszik. Csak ha bizonytalanul kereső fiatal látunk, hívjuk fel figyelmét a " Fiatalok " polcára, kerülve azonban a kényszer minden látszatát. Hat hónapi megfigyelés alapján kitűnt, hogy 1160 kikölcsönzött szépirodalmi mű közül 346-ot, tehát kb 1/3-át az ifjúsági polcra válogatták az ipari tanulók, minden különösebb irányítás nélkül.

Érdekes megfigyelni, milyen különbözők fiúk és lányok olvasási igényei ebben a korban. Már a "Mindennap egyet" mozgalom feljegyzéseiben szembeszökő volt az ellentét. A lányok,

majdnem kivétel nélkül "szép szerelmes regényt", "nagy drámai szerelmekről, családi tragédiákról" / szószerint idézek / szeretnek olvasni; volt, aki olyasmit kért "amin jól lehet sírni". A fiúk pedig - szintén majdnem kivétel nélkül - "izgalmas, kalandos könyvet", "detektívregényt", "kémtörténeteket", sőt "ponyvát" is kérnek, = pontosan igazolva azt a pszichológiai megállapítást, hogy "...a kalandos regény belső szükségletből fakadó érdeklődést elégíti ki a serdülő fiúknál."

A fentieket tekintetbe véve külön statisztikát készítettünk a fiúkról és a leányokról; 86 fiú és 22 leány olvasmányait vizsgálva több érdekes különbséget figyelhettünk meg. Elsősorban azt, hogy a könyvkiadásunk úgy látszik jobban gondoskodik a fiúknak való kalandos irodalomról, mint a leányregényekről, mert míg a fiúk szépirodalmi olvasmányainak mintegy 31 százalékát az ifjúsági polcon találták meg, addig a leányok csak 17 százalékot választottak innen. Valószínű, hogy ez a különbség nemcsak könyvkiadásunk leányregényhiányának tudható be, hanem a leányoknak a fiúkétól elütő gyorsabb fejlődéséből is adódik. A 15-18 éves leányokat nyilvánvalóan jobban érdeklik a "felnőtt" problémák, mint a hasonlókorú fiukat.

Jellemző különbség mutatkozik az ismeretterjesztő irodalom olvasásában is. A fiúknál az ismeretterjesztő irodalom összes olvasmányainak 24.4 százalékát teszi ki. /1960. I. félévében a hálózati átlag 22 százalék /. Az eredmény nem elkedvetlenítő, ha meggondoljuk, hogy munkásfiataljaink közül azok, akik lemondtak a továbbtanulásról, mégis a globális átlagot felülmúló mértékben veszik igénybe az iskolán kívüli művelődés lehetőségét. A válogatópolcnak azonban, statisztikai adatokkal nem mérhető szerepe is van az ismeretterjesztő irodalom népszerűsítésében: a szakkönyvek között elhelyezett asztalnál jóformán állandóan böngészgetnek, olvasgatnak, főképpen fiatalok.

Egészen más képet mutatnak azonban az ipari tanuló leányok olvasmányai. Az ismeretterjesztő irodalom kölcsönzési aránya náluk mindössze 7 százalék. És ez a 7 százalék is lényegesen különbözik a fiúk olvasmányaitól. Míg a fiúknál a politikai irodalom, a természettudományok és a technikai irodalom is megfelel arányban az utleírásoknak, addig a leányoknál az ismeretterjesztő irodalmat jóformán csak utleírás, néhány mitológiai és művészettörténeti könyv, a 6-os szakból pedig kizárólag háztartási könyvek képviselik. Lehet, hogy ez a jelenség csak a megfigyelt leányok kicsiny csoportjára jellemző és nagyobb anyagon talán kedvezőbb eredményt kapnánk. E felmérésnek azonban egyik eredményeképpen figyelmünket erre a hiányosságra kell irányítanunk.

Versek terén azonban a leányok bizonyultak olvasottabbaknak, mint a fiúk. A fiúk szépirodalmi olvasmányainak 3.4 százaléka, a leányok olvasmányainak 5.5 százaléka költemény és szindarab.

Kedvezően alakul az ipari tanulóknál a szovjet könyvek olvasása. Ez az összes kölcsönzések 6.3 százaléka.

/ A hálózati átlag 5.1 százalék/. A készített grafikonon toronymagasan emelkedik ki Jókai, mint az ifjúság legkedveltebb írója. 26 kérdőív közül 24 említi kedvenc írójának és közülük 14-en elsősorban. A kérdőívek névtelenek voltak, számukra külön postaládát helyeztünk el, tehát a "titkosság" teljes mértékben biztosítva volt. Hogy a "kedvenc írók" között jóformán egyetlen név sem szerepelt, mely nem jelent bizonyos irodalmi színvonalat, az már magában is biztató tünet. Hogy pedig kalandregény iránti igényüket Jókai-regények elégítik ki, melyeknek hősei a hazaszeretet, a humanizmus, a haladásért való küzdelem megtestesítői, mindenképpen pozitíven értékelhető. Ám mégsem lenne helyes, ha ifjúságunk egyoldalúan beléfelejtkezne a XIX. század idealista romantikájába. A felév előtt készült grafikonon mindössze négy szovjet író neve szerepelt: Fagyjev, Gajdar, Gorkij, Szimonov. Hogy a most megfigyelt olvasmányfeljegyzések szerint ifjúságunk jobban fordul a szovjet regények felé, főképpen a szabad válogatás eredménye. Sok szovjet írónak a nevét a kezdő olvasók ugyanis nem jegyzik meg, de ha műveiket a polcon találják, szívesen olvassák, majd megismerve őket, műveiket gyakran címszerint is kéri: "A fegyvertársak" írójának nincs más könyve", "A két kapitány", a "Dzsingisz kán írójától mit lehet még olvasni" stb., stb. Már ott, ahol a "Fiatalok" válogató polcáról beszéltünk, meg kellett volna jegyezni, hogy erre a polcra kizárólag ifjúsági regényeket helyezünk, a magyar klasszikusok közül csak azokat a műveket, melyeket az ifjúság számára adtak ki. / Pl. Móricztól csak a "Legy jó mindhalálig" és "A kis vöröshaju" /. Annak ellenére, hogy Jókai és Mikszáth csaknem minden könyve olyan, hogy a 15-18 évesek kezébe adhatjuk, mégsem helyezzük erre az ifjúsági polcra, hogy ne bontsuk meg műveik egységes felsorakozását a betürendes polcon. Így a fiatalok polcáról kikölcsönzött 31 százalék úgy értelmezendő, hogy ez nem foglalja magában a magyar klasszikusoknak még azokat a műveit sem, melyek az ipari tanulók számára kötelező olvasmányok, hanem kizárólag az ifjúság számára átdolgozott klasszikus műveket és főképpen mai magyar, szovjet és népi demokratikus írók ifjúsági műveit. Így adódott, hogy míg az új magyar irodalom kölcsönzött kötetinek száma a fiúknál 226 kötet, addig a régi magyar irodalom kötetszáma csak 156. Így bizonyos mértékben csökkenni látszik az az egyoldalúság, mely a közvéleménykutatásokon oly feltűnő volt.

Persze, amint nemcsak a könyvtáros érdeme a pozitív eredmény, éppúgy nemcsak a könyvtáros hibája, hogy olvasmányfeljegyzéseink negatív eredményt is elárulnak. Megállapítottuk, hogy a 108 ipari tanulónak kikölcsönzött 1160 szépirodalmi műből 30-35 olyan volt, amely nem felelt meg az olvasó fejlettségi fokának, korának. Az egész szépirodalmi kölcsönzésnek körülbelül 3 százalékat tették ki az olyan könyvek, melyeket részben a kiadó könyvtáros nem elég éber ellenőrzése, részben más - gyakran a könyvtárostól függetlenül működő egyéb

tényezők közrejátszása folytán vitték ki fiatal olvasóink. / Ilyen tényező pl. idősebb olvasók, barátok ajánlása, stb. / Így 15-18 éves lányok közül négyen vitték ki Maupassantól az "Egy asszony életé"-t, ketten Boccaccio Dekameronját, ketten Bihari "Szomjuság"-át. A fiúk közül ugyancsak ketten Révaytól az "Égi jel"-t, Radiguettól a "Test ördögé"-t stb. Mindezek a könyvek nagyrészen nem a szabadpolcon voltak találhatóak, hanem barátok, ismerősök tanácsára előjegyeztették őket, vagy ismerőseikkel együtt hozták be és az elsőbbség jogán "lecsaptak" rájuk. E könyvek azonban kivétel nélkül irodalmi színvonalúak voltak és feltehető az a nagyon is vitatható kérdés, hogy nem helyesebb-e, ha ilyenirányu érdeklődését az ifjúság irodalmi szinten elégíti ki, mint esetleg kevésbé megfelelő irodalmi élményekben részesül a baráti kölcsönzéseken keresztül. Politikailag kifogásolható azonban egy sem volt köztük; amennyiben ilyen még akad könyveink között, gerincükön sárga csíkkal jelöljük, hogy véletlenül se kerüljenek a válogató-polcra.

Általában, ha a szabad válogató-polcos kölcsönzés első hat hónapja nem is mutat egy-egy olvasónk fejlődésében olyan kiemelkedő eredményt, melyet elérni szeretnénk, e feljegyzések mégis biztatók és tanulságosak. Aggályaink, hogy az olvasó "névtelenné válása" csökkenteni fogja a bizalmas kapcsolatot könyvtáros és olvasó között, nem bizonyultak helytállónak. Sőt, hogy a könyvtárost nem választja el az olvasótól sem a pult, sem a türelmetlenül várakozó olvasók sokasága, - a könyvtárost teszi megközelíthetőbbé, "névszerintibbé".

Hadd fejezzem be beszámolómat egy kedves epizóddal. Három nagyhangu síhédér - azzal a követelődző, mondhatni szentelen modorral, melyet serdülő fiúk egymás társaságában szinte kötelezőnek érznek, tört rám egymásra záporozó igényekkel: "Az aranyzszámár már megint nincs bent? - Pajzán históriák? megint nincs? - Boccaccio is megteszi! - Az sincs?! - Római lány már megint nincs!!! - Semmi sincs! - Csupa vacak unalom!" - Keresés ürügye alatt visszavonultam a raktárba, gondolkodni, mit is tegyek. A döntés nem volt nehéz: valóban semmi nem volt bent a kért könyvek közül. Mire kijöttem, mindhárman külön-külön, - időnkint hangosan fitymáló kijelentésekkel, böngészgettek a könyvek között. Megpróbáltam beszélgetésbe elegyedni a lehangosabbal. Most is azon a nézeten volt, hogy őt "csak szerelmi tárgyú könyvek" érdeklik és "mikor olvasson az ember ilyesmiről, ha nem, amikor fiatal? Néhány perces beszélgetés után csendesen megjegyezte: "Kell, hogy egy kicsit tájékozottabb legyek ezen a területen, mert egy 15 éves lánnyal járok és az sokkal többet tud minderről, mint én." Ilyen "vallomás" egy serdülő fiú szájából a zárt polcos kölcsönzésnél, ahol nagy forgalom van, elképzelhetetlen, pedig mindkettőnknek hasznára vált a további kölcsönzések folyamán. Kétségtelen, hogy a válogató-polcos kölcsönzésnél az olvasó és könyvtáros zavartalanabban beszélgethet, és hogy az a bizalom, mellyel állományunk nagyrészt az olvasó rendelkezésére bocsájtjuk, bizalmasabb légkört teremt. Ez pedig elengedhetetlen feltétele a fiatalokkal való foglalkozásnak.

Marton Tiborné
28-as könyvtár

ESEMÉNYNAPTÁR

- Április 4. Hazánk felszabadulásának 16. évfordulója
" 5. 75 éve született Latinka Sándor. 1886.
" 9. 140 éve született Charles Baudelaire. 1821.
" 12. 100 éve: az amerikai polgárháború kezdete Észak és Dél között. 1861.
" 14. 30 éve: a spanyol vértelen forradalom elüzi a dinasztitát. A Köztársaság kikiáltása. 1931.
" 16. 75 éve született Ernst Thälmann, a Német Kommunista Párt vezetője. 1886.
" 21. 30 éve: a Fővárosi Könyvtár új helyén, a volt Wenckheim-palotában megnyílik. 1931.

x
x x

SZAKOKTATÁSUNK KERETÉBEN 1961. február 1-től február 28-ig megtartott előadások és konferenciák:

- február 4. Az atommag átalakítása, atommáglyák, mesterségesen előállított atomok
Előadó: dr. Haimann Ottó
" 11. A párt a szocializmus építésének vezető ereje. A tömegszervezetek pártirányítása. /Konferencia./ A kapitalizmus és a szocializmus közötti átmeneti időszak. /Előadás/
Előadó és konferenciavezető: Dobos Piroska
" 15. A vallás keletkezése, szerepe és hatása. /Előadás a központi és kerületi raktárkezelők részére/
Előadó: Tolnai György
" 18. Az urbánus írók kérdése /Konferencia/
Az értelmiség ábrázolása 1945 utáni prózairodalomban. /Előadás/
Előadó és konferenciavezető: Diószegi András
" 22. A történelmi regény. /Előadás/
Előadó: Köpeczi Béla

Szelestey Gyuláné
okt.felelős

EGY FALU ÉLETE 1961-ben

Alig lehet ma Magyarországon izgalmasabb kérdés a falu életének tanulmányozásánál. Talán nagyon leegyszerűsíttem a szocializmus építésének problémáit, ha arra gondolok, hogy könnyebb volt néhány ezer tőkés elkergetésével államosítani az ipart, a kereskedelmet, mint emberek millióival megkedveltetni a közös munkát, s ezzel befejezni a szocializmus alapjainak lerakását.

Február első két hetét Batykon töltöttem, Zala-megyében. Az egész falu egy Tsz. A 800 lakos munkája, gondja és öröme is közös. És egyre több az örömük, hiszen jó munkát végeztek, szorgalmasak voltak és tervezni is, szervezni is megtanultak. Így az első gazdasági év után - tulajdonképpen márciustól októberig dolgoztak - munkaegységük máris eléri az országos átlagot. Jövedelmüket érdemes kicsit közelebbről megvizsgálni. Egy munkaegységre 26 forintot fizettek. Ez az összeg prémiummal eléri a 30-at, de a Tsz vezetőségével együtt kiszámoltuk, hogy a 30 Ft lényegében 40-et ér. Hogyan? Ugy, hogy például 1 q krumplit 60 Ft-tal számoltak el, 1 q takarmányrépát 12 Ft-ért adtak stb. / Ugy tudom, hogy mindenhol ez a gyakorlat, csak az eladandó terményekért számítanak kereskedelmi árat. / Érdemes kicsit tovább számolni. Gyakran találkozunk 600-700, sőt ennél is magasabb munkateljesítményt elért Tsz-parasztokkal. De vegyük az átlagot, azt a dolgozót, aki közepes szorgalommal eléri a 400 munkaegységet. Ha szerényen számolunk, a felesége is eléri a 200-at. Ehhez pedig bőven elegendő a nagy tavaszi-nyári munkában részt venni. Tehát egy család átlagos évi jövedelme a közösből 24.000 Ft-ra tehető. Persze, ehhez még jön más is. A háztáji gazdaság elegendő takarmányt biztosít egy szarvasmarha, egy-két anyakoca és szaporulata tartásához. Ebből pesszimitán számítva is kb. 10.000 Ft. bevételhez jut egy parasztcsalád. Azt hiszem, sok könyvtáros-család megelégednék ilyen jövedelemmel. A batyki parasztok is elégedettek, de még jobb eredményeket akarnak elérni. Az a tény, hogy egy közepesen dolgozó Tsz-ben is lényegesen jobban élnek az emberek mint régen, a szocialista mezőgazdaságnak csupán az egyik oldala. A másik sem kevésbé lényeges. Korszerűbben gazdálkodnak, mint amire lehetősége volt a legeredményesebben dolgozó egyéni parasztnak is. Nő a termelés. És a nagyüzemi gazdálkodással hamarosan megszűnik az a türehetetlen helyzet, hogy évente kb. 40.000 vagon gabonát kell importálnunk.

Kiváncsi voltam a falu kulturális életére is. Természetesen itt más a mérce, mint Budapesten. Az embereket ma még elsősorban a gazdasági kérdések érdeklik.

A villany hét évvel ezelőtt gyulladt ki a faluban. Azóta minden héten egyszer egy magtárból kiképzett kulturotthonban megjelenik a vándormozi. De a mozinál is nagyobb a jelentősége a most télen indult művelődési előadásorozatnak.

A pedagógusok minden héten kétszer előadást tartanak. Megtanítják az embereket számolni, helyesen írni, és ugyanakkor arra is bőven nyílik alkalom, hogy a legkülönbözőbb kulturális, politikai kérdéseket napirendre tűzzék. Számomra is élményt jelentett, amikor a szomszéd faluból meghívtak egy elvtársat, aki három évig dolgozott Vietnamban, a magyar követségen. Ma már minden előadásra zsúfolásig megtelik az iskola egyik tanterme.

A falunak három könyvtára is van. / A tanácsban, a Tsz-ben és az iskolában egy-egy./ Sajnos, olvasó még alig akad. Mindenesetre a tanács idén 4000 Ft-ért vásárol könyvet. Emellett a járási könyvtár is ad letéti állományt. Es ha az olvasás iránt is megteremtik az érdeklődést, akkor ebben a faluban "nemcsak" jobban taplálkoznak és öltözködnek és kényelmesebb lakásokban laknak mint a multban, hanem megismerve a tanulást, a tudás örömét, a batykiaknak tartalmasabb, szebb lesz az élete.

Pataki Ferenc

ooo8ooo

SZEMÉLYI HIREK

Bálint László, a feldolgozó osztály munkatársa február 23-án megnősült. A fiatal párnak mindannyiunk nevében sok boldogságot kívánunk!

x

A 44-es könyvtár munkatársnőjének, Gujgiczter Imrénének, kislánya született. Az édesanyának és a kis Liviának jó egészséget kívánunk!

x

Hasonlóképen üdvözljük Pongor Pálnét, a 44-es könyvtárunkban, és kisfiát, Tamást.

x

A Központi Kölcsonzó munkatársai örömmel jelentik: kolleganőjüknek, Füleki Jánosnének kislánya született: Zsuzsika. Szívből gratulálunk!

x

Szakszervezeti bizottságunk Potor Lajost, jó munkája jutalmául három hétre a Német Demokratikus Köztársaság egyik üdülőjébe küldte. Munkatársunk sok élménnyel gazdagodva, útjáról hazaérkezett.

X

Farkas, Ildikó, Pásztor Mihályné és Tokody Mária ötöd-éves könyvtáros szakos bölcsészhallgatók februártól májusig gyakorlaton vannak könyvtárunkban. Heti két napot dolgoznak nálunk és elsősorban az olvasószolgálati, bibliográfiai és tájékoztató munkával ismerkednek.

XXX

A PROBLEMATIKUS KÖNYVEK VITÁJARÓL

Igen érdekes volt Gáti elvtársnő cikke, mégsem érthettek vele egyet mindenben. Főleg abban nem, hogy a könyvtárosok alacsony szinten fejeznék ki véleményüket.

Szerintem semmi okunk sincs a kisebbségi érzésre. Sokirányú munkánk mellett többségünk sokat olvas, és általában ismerjük a modern irodalmat. Nem is szükséges, hogy felhőben-járó stílusban mondjuk el véleményünket. Annál kevésbé, mert az erre hajlamos kritikusoktól sem kíván senki valamilyen külön, elvont nyelvet. A Népszabadság február 26-1, Irodalomkritikánk néhány fogytékosságáról című cikkében így ír erről: "Következetesebben kell törekednie kritikánknak arra, hogy ... közérthető legyen, stílusában kerülje el azokat az arisztokratikus vonásokat, amelyek akadályozzák az egyre növekvő olvasótömegek irodalmi műveltségének hatékony formálását."

Ha egy könyv problematikus, ezt a tényt a legszebb szavak sem változtathatják meg. A könyvtárosi gyakorlat, az irodalom és az olvasók ismerete mutatják meg, melyik könyv okozhat esetleg káros hatást. Ilyenkor a könyvtárosnak kell értékelnie és tudnia, kinek adhatja mégis oda, vagy kivonja-e a kölcsönzésből. Az olvasókkal való szoros kapcsolat kétségtelenül feljogosít minket arra, hogy olvasóink véleményét időről időre közöljük a kiadókkal, a művek szerkesztőivel. Mindez bizonyítja, hogy a vitákra szükség van, mert ennek alapján kérhetjük a kiadókat a jövőre nézve, hogy új kiadványaikkal - a tapasztalatokon okulva - gondosabban járjanak el. Beszéljék meg az írókkal, és ha kell, dol-

gostassák át az új műveket. Sőt könyvtáros társainkkal való beszélgetések során már az a kérdés is felvetődött, nem eső után köpönyeg-e a már megjelent könyvekről vitázni. Bizonyos, hogy ennek is van komoly jelentősége, a kiadandó új művek szempontjából. Viszont nem lenne-e helyes, ha a kiadók az ilyen problematikus könyvekről még kiadás előtt megkérdeznék a könyvtárosok véleményét is? Megbecsülése lenne ez az olvasónak, /akinek véleményét a könyvtáros képviseli/ és ugyanakkor gyakorlati haszonnal is járna / pl. a példányszám szempontjából/.

A vitában hangoztatott "szűk rétegek" épen adódhatnak ma is az irodalom területén. A felfokozottan irodalmi érdeklődésű, képzett olvasók számára miért ne adhatnának ki kisebb példányszámban könyveket. Kétségbe vonom azonban, hogy a céltalanságot, eszmei, világnézeti zürzavart, kiutalanságot kifejező műveket ez a réteg igényelne.

Számos pedagógus olvasónk véleményét tolmácsolhatom - és ebben esztem a cikk írójának nézetét -, igenis káros az útszéli hang, a túlzott szexualitás. Az életundor nem tesz maradandóvá egyetlen könyvet sem, és végül az ifjúság bumeráangként vágja a fejünkhöz: "Mit akartok az illetelmességgel, hiszen mi csak irodalmi szinten beszélünk!" Nem moralizálni kívánok, de az élet veti fel: szükség van az új erkölcs és a szocialista emberiség dicséretére és kérjük a kiadókat, ösztönözzék az írókat ilyen irányú, mai tárgyú művek irására is.

Lukács Györgyné
23-as könyvtár

X.X.X.X.X.X

MÁRCIUS 11-ÉN A 8-AS KÖNYVTÁRBAN megbeszélést tartottunk, melyen Gál Györgyné ismertette könyvtárunk ajánló bibliográfiáit. Meghívtuk a Tanács Népművelési Osztályvezetőjét, a Bibliográfiai Osztályt, instruktórunkat, a közeli Szabó Ervin könyvtárak, és a kerület néhány nagyüzemének könyvtárosait is. A megbeszélésen sok érdekes probléma és kérdés merült fel.

Az összejövetel megmutatta, hogy az ilyen tapasztalatcserékkal kitűnően támogathatjuk egymás munkáját, és segíthetjük az üzemi könyvtárosokat. A Tanács kérésére és rendezésében az előadást megismételjük, melyre meghívjuk a kerület minden könyvtárosát.

A 8-as könyvtár dolgozóit

• • • • •
•

LÁTOGATÁS A KÖZPONTBAN

KISz szervezetünk 1961 februárjában "Ismerd meg könyvtárainkat" mozgalmat indított azzal a céllal, hogy fiatal könyvtárosaink végigjárva legnagyobb könyvtárainkat, megismerjék történetüket, mai életüket, működésüket, ritkaságaikat. Tervünk szerint előbb a budapesti könyvtárakat, majd két-három év alatt hazánk összes nagy könyvtárait megismernénk.

Február 25-én Központi Könyvtárunkba látogatott el lelkes, a vártnál sokkal nagyobb létszámu / mintegy 30 főnyi / csoportunk. Itt szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik olyan megértően mellénkálltak, és valóban úgy fogadtak bennünket, mint "családtagokat"; köszönjük Révész elvtársnak, amiért lehetővé tette, hogy minden hónap utolsó szombatján valóra válthassuk programunkat; Marót elvtársnak, aki olyan szeretettel kalauzolt bennünket az "ismeretlen" Titkárság termeitől a "csigalépcsőkön" fel a többszázezer könyv birodalmába. Vezetése valóban élvezetessé tette számunkra az amúgyis számos érdekességet és meglepetést tartogató kirándulást. Az egyes osztályok munkáját készségesen és alaposan ismertették az osztályvezetők. Külön meg kell emlékeznünk a bibliográfiai osztályon eltöltött időről. A rengeteg elménytől és magyarázattól fáradtan érkeztünk oda, de szinte újjáéledtünk, és még 3/4 2-kor is nehezen tudtunk elszakadni az osztály dolgozóitól. Sok érdekes, számunkra majdnem teljesen ismeretlen "kullisszatitkokba" pillantottunk be és valóságos könyvtáros-bibliográfus tapasztalatcsere alakult ki, aminek - s ezt megfogadtuk - folytatása lesz. Jóleső érzéssel búcsúztunk, és elhatároztuk, hogy programunkba ezentúl új pont fog szerepelni: a tapasztalatcsere, amelynek tanulságait munkánkban is hasznosan kamatoztathatjuk.

A látogatók nevében: Farkas Jánosné

o o o

ÚJ FEJEZET A 26-OS KÖNYVTÁR ÉLETÉBEN

A Könyvtári Híradó már beszámolt korábban arról, hogy külön helyiségbe költözik a 26-os könyvtár gyermekkönyvtári részlege. Már egy hónapja, hogy a sok tekintetben új formát öltött Mester utcai könyvtár újra kitérte kapuit olvasói előtt. Csinos és a gyerekek igényeinek megfelelően átalakított gyermekkönyvtár, a szabadpolcossá kiképzett felnőtt könyvtári rész az olvasók tetszését váltotta ki. A felnőtt részlegben körülbelül háromezer kötet került szabadpolcra, a gyermekrészlegben mintegy ezer kötet. A könyvtár falait átfestették, butorzatának egy részét felújították, függönyökkel, műanyag szőnyeggel látták el. Először kellett volna említeni: eltűnt a könyvtárból a szorongató és lehangelő zsufoltság, s a könyvtárosok munkája is szervezettebbé, nyugodtabbá vált.

KÖNYVTÁRUNK ARCKEPOSARNOKÁBÓL VII.

Braun Róbert

/1879-1937/

"Az első magyar falukutató" - sokan így tartják őt számon. - Másó azt a szerepét emelik ki, amelyet a tizes éve ben mint haladó polgári szociológus a "Huszdik Század" című folyóiratn l, a Társadal tudományi Társaságban töltött be. Mindenki egyöntetűen elismeri, hogy óriási kulturájú, páratlan szorgalmu tudós, szociális érzékenységtől fűtött ember volt.

Braun Róbert életútja l 11-ben találkozott a Fővárosi Könyvtáréval. Nem volt szocialista, nem vallotta a marxista világnézetet, mégis a szocialista forradalmár Szabó Ervin és a hozzá elviekben is közelálló könyvtárosok köző sorolták őt s nem véletlenül. Braun Róbert számos kérdésben Szabó Ervinnel, Madzsar Józseffel, Dienes Lászlóval s a többiekkel egy álláson on volt.

Könyvtárosi tevékenységében leginkább maradandó, amit a nyilvános szolgálat vezetőjének minőségében végzett. A könyvtárban, s mivel a könyvtár e tekintetben is országosan elenjáró volt, hazánkban, Braun Róbert szervezte meg az első korszerű referenz-szolgálatot.

1918 végén, a polgári demokratikus forradalom idején, derekasan kivette részét az egyetem megreformálásért indított harcból.

1919-ben, a Tanácskóztársaság alatt Braun Róbert lett az ekkor Szabó Ervinről elnevezett fővárosi könyvtár vezetője. Személyszerint is hatalmas erőfeszítéseket tett a társadalomtudományi központ nagyszabású fejlesztéséért, a munkáshatalom által tervezett 40 budapesti, illetve peremvárosi fiókkönyvtár kiépítéséért.

A munkáshatalom fennállásának 133 napja alatt két fiókkönyvtárt ténylegesen tető alá hozott.

A budai 6. számú fiókot az ellenforradalmárok kudarcba fu ladt puccskísérlete, fegyverropogás közben Braun Róbert avatta fel 1919 június 24-én.

A 7. számú fiók felavatását ugyanő 1919 augusztus 4-re tervezte.

Augusztus 3-án azonban megkezdődött, 4-én, pontosan abban az órában, amikorra a könyvtárávatást kitűzték, befejeződött Budapest katonai megszállása.

Az akkor a nyugati nagyhatalmak egyik ellenforradalmi osztagának szerepét betöltő román királyi csapatok bevonulásával megindult Budapest "nemzeti ujjászületése". Braun Róbertet nyomban eltávolítottak vezetői tisztjéből, s bár sohasem volt kommunista, újból és újból - hosszabb-

rövidebb időre - bebörtönözték. "Bűne" az volt, hogy a Tanácskoztársaság alatt is lelkesen dolgozott a könyvtár érdekében.

Életének hátralevő 18 évében Braun Róbert hűségese maradt a haladás gondolatához, és hű maradt magához a könyvhöz. A pusztta megélhetésért küzködve is értékes irodalmi és bibliográfiai munkásságot fejtett ki, nevével a huszas-harmincas évek haladó sajtójában sűrűn találkozhatunk.

Ha személy szerint Braun Róbert nem is lett kommunista, azzá vált leánya, Braun Éva, aki 1944-ben a fasiszmus elleni harcban áldozta életét.

Remete László

.
. . .

A KERÜLETI KÖNYVTÁRVEZETŐK CSOPORTOS ÉRTEKEZLETET

Az elmúlt hetekben került sor, az instruktorok vezetésével, a kerületi könyvtárvezetők csoportos megbeszéléseire. Szinte hagyománnyá válik már, hogy év elején megvitasuk és elemezzük az elmúlt esztendőben végzett munkát, hogy a munkatervnek egyes főbb pontjai alapján ráirányítsuk a könyvtárak munkatársainak figyelmét az előtérben álló legfontosabb tennivalókra.

Az idén megtartott öt csoportos megbeszélésen az állományfejlesztés, az olvasószolgálat, a kezelési szabályzat bevezetésével járó tennivalók, az állományellenőrzéssel, a katalógusok rendbehozásával, a könyvtárak mellett működő olvasói tanácsok létrehozásával, és a szabadpolcos kölcsönzéssel kapcsolatos kérdések kerültek előtérbe. A könyvtárvezetők igen aktívak voltak a vitában, kicserélték nézeteiket és tapasztalataikat. Mindez sok segítséget ad az egyes könyvtárak és a Kerületi Könyvtárak Osztályának munkájához.

A jövőben a hasonló értekezletek színvonalát emelni fogja, hogy a könyvtári munka egyes részterületeiről egy-egy könyvtárvezető elemző beszámolót tart. Ehhez természetesen gondosabb előkészület szükséges.

Először történt, hogy meghívtuk a kerületi pártbizottságok és a kerületi népművelési csoportok illetékes munkatársait. Részvételük a vitában igen serkentőleg hatott. Ráirányította a figyelmet a könyvtárak kerületi kulturális tevékenységének fontosságára, kifejtették, hogyan kívánják támogatni ebben az évben is a kerületi könyvtárakat. Csak azt sajnálhatjuk, hogy kevesen tettek eleget meghívásunknak.

. . .
.

SZAKSZERVEZETI HIREK

A Fővárosi Közegészségügyi és Járványügyi Állomás tavaly könyvtáraink környezetegészségügyi és munkaegészségügyi helyzetét vizsgálta. Ennek az volt az előzménye, hogy felettes hatóságaink felhívták könyvtárunk vezetőinek figyelmét táppénzhelyzetünk kedvezőtlen alakulására. A magas táppénzes-arány mögött munkaegészségügyi ártalmakat sejtett vezetőségünk, ennek alapján kértünk egészségügyi vizsgálatot.

Ezeket a vizsgálatokat minden kerületi könyvtárban és a központban is lefolytatták, de eredményükről hónapokig nem tudtunk. Már-már lemondtunk az akció eredményességéről, amikor befutott az Egészségügyi Minisztérium leirata, amely értékeli a tavalyi vizsgálat tanulságait. Az alábbiakban kivonatossan ismertetjük a jelentést:

A vizsgálatok megállapítják, hogy a könyvtár táppénz-arányának alakulása nem mutat lényeges eltérést a más, nődolgozókat hasonló arányban foglalkoztató üzemekben, hivatalokban dolgozók megbetegedési arányától. A tipikus megbetegedések hüléses-fertőzőes, esetenként reumatikus jellegűek és fellépésük aránya az időjárás alakulásával függ össze. Ennek oka az elégtelen fűtés, huzatos munkahelyek, a könyvtárhelyiségek nedvessége is lehet. Ezeket a káros körülményeket ki kell küszöbölni.

A jelentés kimerítően foglalkozik a könyvek fertőző betegségeket terjesztő szerepével. Bár kísérleti bizonyítékok állnak rendelkezésre arról, hogy sikerült egyes betegségeket papírlapra helyezett kórokozókka állatokra átvinni, a szakemberek többsége nem tulajdonít ennek különösebb jelentőséget. A könyvek rendszeres fertőtlenítése higiéniai szempontból túlzott követelmény és eddig nem ismernek olyan technikai megoldást, amely kielégítő fertőtlenítés mellett a könyveket nem károsítja. A fertőtlenítés csak különösen értékes könyvek esetén indokolt.

A könyv fertőtlenítésénél nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a szakemberek a megelőző higiéniai intézkedéseknek, mind a könyvtárosok, mind az olvasók részéről. A könyvtárosoknak megfelelő fertőtlenítő-kézmosási lehetőséget kell biztosítani. /Ez már korábban megtörtént! Szerk./ Az olvasókat fel kell világosítani arról, hogy a könyveket tiszta kézzel olvassák, ne köhögjenek, tüsszentsenek bele, ne nyálazzák lapozásnál az ujjukat, stb. /E szempontok tudatosítására megfelelő írásos propaganda anyagot állítunk össze a könyvtáraknak./ Fontosnak tartják a szakemberek a fokozottan elpiszkolódott könyvek kivonását is.

A jelentés végül kerületi könyvtáranként ismerteti azokat az elsősorban műszaki jellegű hiányosságokat, amelyek a dolgozók egészségére kedvezőtlenül hatnak. /Ezek közül a gazdasági osztály igen sokat megoldott, illetve kiküszöbölésük

folyamatban van. Szerk./

Kerjük munkatársainkat, hogy egészségük fokozott védelme érdekében a később kidolgozandó egészségügyi intézkedéseket tartsák be és olvasóink figyelmét is hívják fel azok betartására!

-CS-

..x.

Szakszervezeti Bizottságunk február 25-én ülést tartott. Többek között a fent ismertetett egészségügyi jelentést, a Nőnap előkészítést, a Szakszervezeti Taggyűlés programját, a szakszervezeti költségvetést és a segélyezési lehetőségeket tárgyalta.

Ezúton is felhívjuk szakszervezeti tagságunk figyelmét arra, hogy szolgáltatásaink mértéke teljesen attól függ, hogy tagságunk mennyire érzi kötelességének a szakszervezeti tagsági díjak rendszeres fizetését. A rendkívüli segélyek, beutalások és beteglátogatási költségek, stb. forintösszege a tagdíjfizetés mértékétől függ. Ha a tagdíjmorál - amely jelenleg mintegy 70 %-os tagdíjfizetést jelent - továbbra is ilyen alacsony szinten mozog, szakszervezeti juttatásaink lehetősége veszedelmesen lecsökken, s ez a juttatásokra rászorulókat sújtaná. Kérjük szakszervezeti tagjainkat, hogy tagsági járulékuk esetleges hátrálékát rendezzék és tagdíjukat folyamatosan fizessék be.

..x..

TÖBB TANULÓIDŐ ES MÓDOSÍTOTT TANANYAG

A szakszervezet javaslata a kétéves könyvtáros-képzéshez

Előző számunkban már beszámoltunk arról, hogy a kétéves könyvtáros-képzésben résztvevő kollegák tehermentesítéséhez javaslatokat dolgoz ki egy bizottság a szakszervezet megbízásából. Most röviden beszámolhatunk az elkészített javaslatokról. Lényegében négy pontban foglalhatjuk össze őket.

1. A vizsgák előtti hat szombati napon módja legyen a tanulónak csak tanulmányaikkal foglalkozni. A többi szombatokon fele-időben tanulhassanak, beleértve a nyelvoktatást is. /A javaslat megvalósítását az igazgatóság már engedélyezte is./

2. Tegyük szervezeten gyakorlatiabbá az oktatást könyvtárnyomda-, papírgyár-látogatásokkal.

3. Át kellene csoportosítani több tárgy tantervét. E javaslatok közül kiemeljük azt, hogy a marxizmus első feléve az alapekkel foglalkozzék és csak azután kerüljön sor a dialektikus materializmusra. A gyakorlati könyvtártanon belül nyilják lehetőség több konzultációra. A könyvtörténetben csökkenjen a történeti jellegű anyag, de bővüljön a mai kérdésekkel foglalkozó. Az idegen nyelvben a passzív nyelvtudásról csak magyarra való vizsgafordítás adjon bizonyítékot.

4. A jegyzetek biztosítása nélkül az anyag jó elsajátítása nem lehetséges. Sürgősen, még ha csak ideiglenesekkel is, biztosítani kell a tanulók jegyzetellátását.

A javaslatot a szakszervezeti bizottság megtárgyalja és elküldjük a Könyvtártudományi és Módszertani Központ oktatási csoportjához. Az új könyvtárosok oktatása nem az Igazgatóság, a Kerületi Könyvtárak Osztálya vagy a kijelölt megbízottak ügye. Mindnyájunk feladata továbbra is, hogy minél megfelelőbb módszereit megteremtsük.

oooooooo

AZ "ELFELEJTETT KÖNYVEK..." JEGYZÉKÉNEK HASZNOSITÁSÁRÓL

A kerületi könyvtárak hasznos segédeszközt kaptak a propaganda- és a kerületi könyvtárak osztálya közös kiadásában megjelent "Elfelejtett könyvek..." jegyzékével. Könyvtárunk munkatársai is érdeklődéssel tanulmányozták az annotált röplapbibliográfiát. Jó vonása az utóbbi időben napvilágot látott ajánlóalbumoknak és jegyzékeknek, hogy az annotálásokban részt vesz a kerületi könyvtárosok egyre szélesülő köre is. Ez esetben is közre játszott az érdeklődés gyors felkeltésében, hogy néhány kollégánk munkája is benne van a kiadványban. Másrészt fokozta az érdeklődést az az értelemszerűen felvetődő kérdés, hogy a jegyzéken szereplő könyvek mennyire elfelejtettek nálunk, a 23-as könyvtárban?

Várható volt, hogy mindegyik könyvtár talál egy-két könyvet a jegyzéken, amely forgalmi tapasztalataik szerint korántsem elfekvő, de az is bizonyos, hogy nem igen akad olyan könyvtár, amely a listára vett könyvek jelentős részére ne al-

kialmazhatná ezt a "vádoló" jelzõt. A mi tapasztalatunk szerint legkevésbé tartjuk elfekvõnek Caldwell: Tobacco road, Cherbu-
llez: Feketek és vörösek, Goncourt: Demailly Károly címü re-
gényeit.

A jegyzék 27 könyve egy kivételével megvan könyv-
tárunkban. Közülük a jegyzék kibocsájtásakor 15 mű egyáltalán
nem volt található a raktárban, tehát ezek esetében "nem ró-
lunk szól a mese." Megjegyzem, hogy ez a tény is megerõsít
abban, hogy a szabadpolcos rendszer a zárt polcnál jobb lehe-
tõséget nyújt az értelmetlenül elfekvõ könyvek problémájának
kiküszöbölésére. A zárt polcnál ugyanis a forgalmazásnál erõ-
sebben jut kifejezésre a könyvtáros egyéni ízlése, műismerete,
s ez könnyen negatív velejárót is eredményez: a kevésbé is-
mert könyvek mozdulatlanságra ítélését. A szabadpolcos könyv-
tárban viszont a könyvtáros a polcok állandó töltése miatt
jobban rá van utalva az egész raktári állomány figyelemmel ki-
sérésére, mozgatására, a megülepedõ vagy nem eléggé ismert
könyvek akárcsak kísérleti célzatú kihelyezésére. Ha ennek
ellenére mégis vannak - márpedig vannak - értelmetlenül elfek-
võ könyvek a szabadpolc mellett is, akkor ez a tény abból fak-
ad, hogy nem eléggé következetesen élünk a szabadpolc nyúj-
tott kedvezõbb lehetõséggel.

A jegyzék szerkesztõi a dicsérõ szavaknál bizonyá-
ra jobban fognak örülni, ha a jegyzék hasznosításáról számo-
lok be. Hiszen a listának "lelkiismeretébresztõ" szerepe mel-
lett feladatra õsztõnzõ hatása is van. 22 elfekvõ könyv 60
példányának elsõ oldalára beragasztottuk a jegyzék alapján
gépelte annotációkat. A könyveket folyamatosan elhelyeztük ar-
ra a szabadpolc-részünkre, amely a "Mirõl szól a könyv?" fel-
irattal hívja magára a figyelmet. Itt eddig is ismertetõkkel
és fülszövegekkel beragasztott könyveket tartottunk. A pol-
con tehát olyan könyveket talál egy helyen az olvasó, amelyek-
nek ismertetõibõl könyvtárosi közremûködés nélkül is tájéko-
zódhat a mű témájáról, írójáról, stb. Ennek a polcnak kihasz-
náltságáról eddig is a legkedvezõbb tapasztalataink voltak.

Az annotációval ellátott 60 elfekvõ könyvet a
január 16-tól január 27-ig tartó két héten keresztül elhelyez-
tük az egyéb annotált könyvek társaságába. Az elfekvõ könyvek
kártyáit tüzgéppel jelöltük, s forgásukat a napi statisztika
készítésekor figyeltük. Eszerint a megfigyelési idõszakban,
- 10 kölcsönzési napon - 35 könyv talált ezek közül gazdára.
Ez idõ alatt több példányban is olvasóhoz kerültek a következõ
annotált könyvek: Zeromski: Hontalanok, Thackeray: Nemes
Barry Lyndon ur emlékiratai, Juhász: Pókhálóban, Gladkov ön-
életrajzi regénytrilógiája, Nyekraszov: Fordul a kerék, Virta:
Esti harangszó, Ivanov: Rajnai várkastély, Barbusse: A tûz,
Kahána: Hat nap és a hetedik, Saxton: A nagy vasut.

Nemcsak az elfekvő könyvek mozgásbahozása, hanem ennek a szabadpolcrésznek kihasználása miatt is érdekes volt megfigyelni, hogy kik vitték ki a könyveket. Foglalkozási kategóriák szerint: munkás 13, pedagógus -, értelmiségi 1, háztartb. 7, főiskolás 1, középiskolás 2, ipari tan. 3, nyugdíjas 5, egyéb 3, összesen 35. A 35 kölcsönzőből 20 nő, és 6 kölcsönző kivételével mind a 35 huszonhat éven felüli. A munkásolvasók, háztartásbeliek, nyugdíjasok nagyobb száma, az értelmiségiek, pedagógusok, főiskolások jóval kisebb arányú jelentkezése érdekes tanulságot szolgáltat. Ebből is látszik, - s ezt igazolják korábbi felméréseink is -, hogy az annotációkkal ellátott könyvek polcrészét főleg az irodalmilag kevésbé képzett, a szabadpolcrend egyéb részében nehezebben eligazodó olvasók keresik. Egyébként épen ennek az olvasórétegnek könyvválasztását kívántuk elősegíteni ennek a polcnak létrehozásával. /Természetesen nemcsak elfekvőnek tapasztalt könyvekkel./

Az "Elfelejtett könyvek..." listájának segítségével elértük egyik célkitűzésünket: sikerült a listán szereplő könyvek nagyrészét mozgásba hozni, s ezt a munkát tovább folytatjuk. Ehhez jó segítséget remélünk a lista várható, következő részétől is. Természetesen ennyi idő tapasztalata alapján az elolvasott könyvekről alkotott olvasói vélemények még nem állnak rendelkezésünkre, mivel a könyvek még nem igen kerültek vissza. Ugy szintén nem álltak még csokorra azok a könyvek sem, amelyek a kiemeltebb foglalkozás mellett sem akarnak kitörni az elfelejtett könyvek csoportjából.

A bibliográfia előszava egy későbbi alkalommal a füzet szóbeli megvitatását igéri. Addigra talán már ezekről a kérdésekről is lesz mondanivalónk.

Gönczi Imre

x x
x

A KÖNYVTÁRI HIRADÓ SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA a márciusi számtól a következőkből áll:

Vasvári István, Marót Miklós, Babindák Sándorné,
Geréb Lászlóné, Hollósi Tiborné és Farkas Józsefné.

A névsor közlésekor nem zárkozhatunk el az elől, hogy újra elköszönjük az eddigi szerkesztőtől, Krudy Gyulától. Három éven át szerkesztette és írta a lapot. Kitűnő ujságíró érzéssel követte a könyvtár legfontosabb eseményeit és végtelen türelemmel inspirálta a cikkek írására kollegáit. Nagy része van a lap mai szerkesztési elveinek kialakításában. Szorgalmas krónikása volt könyvtárunk életének és az új szerkesztők is ezt a célt igyekeznek követni.

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel.
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Propaganda Osztály.